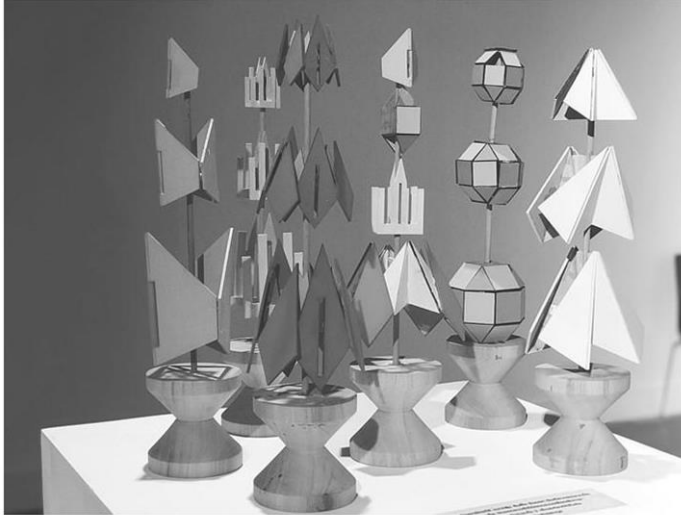

นิทรรศการต้นแบบ'วัฒนธรรมนฤมิต ชูชีวิตธรรมชาติ'

เครื่องสักการะล้านนาในรูปแบบใหม่ที่มีชีวิตชีวา

เสียงแห่งน่าน เครื่องเป่าเซรามิก

VARIETY วาไรตี้

นิทรรศการผลงานจากมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรม "Culture Alert Nature Alive วัฒนธรรมนฤมิต ชูชีวิตธรรมชาติ" เดินทางจากเมืองเก่าเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ และเมืองเก่าน่าน จ.น่าน ถึงกรุงเทพฯ แล้ว เป็นการยกผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ต้นแบบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มาให้ชมกันแบบใกล้ชิด

การจัดแสดงผลงานครั้งนี้ มาจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) ดำเนินโครงการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อการปกป้องแหล่งท่องเที่ยวและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่อความยั่งยืน (EPISG) ตามเกณฑ์ Global Sustainable Tourism Council (GSTC) ใน 2 เขตวัฒนธรรมเชียงใหม่-น่าน ซึ่งมีประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา วัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน วิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านมีส่วนสำคัญอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยนักวิชาการ มฟล. นักออกแบบร่วมสมัยร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คัดเลือกและนำมาพัฒนาต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์และบริการที่ออกแบบอย่างลุ่มลึก เป็นสินค้าชุมชนที่คนอยากใช้พร้อมกันรับรู้เรื่องราวที่ซ่อนอยู่ข้างใน นำมาสู่การสร้างรายได้ให้ชุมชนท้องถิ่น สร้างความรู้สึกรักสิ่งแวดล้อม

10 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ผ่านการเชื่อมโยงระหว่างมรดกทางภูมิปัญญาที่จับต้องไม่ได้กับการฟื้นฟูระบบนิเวศจัดแสดงที่ห้องสตูดิโอ ชั้น 4 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันนี้ถึงวันที่ 9 ม.ค.2565

ศ.ดร.พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง หัวหน้าโครงการ EPISG กล่าวว่า การปกป้องธรรมชาติในพื้นที่ของชุมชน ให้สามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ไม่จำเป็นต้องงดการเข้าพื้นที่หรือปิด

หมวกที่ได้แรงบันดาลใจจากประเพณีแข่งเรือน่าน

นอกจากพื้นที่เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ส่วนสำคัญคือการให้ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ดูแลสิ่งแวดล้อมจากวิถีชีวิตของเขา ซึ่งจากการลงพื้นที่ทำให้พบว่า พื้นที่ป่ามีการถูกบุกรุก หรือที่ดินสาธารณะถูกจับจองไปทำเกษตรที่มีสารเคมี ส่งผลต่อระบบนิเวศ จึงจำเป็นต้องเข้าไปให้ความรู้ชาวบ้านและการดึงภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ เราเพียงแค่เข้าไปสร้างองค์ความรู้ที่ชาวบ้านสามารถต่อยอดได้

"ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ทั้งที่เป็นสินค้าและบริการจะเชื่อมโยงกับการปกป้องสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในการรักษาปกป้องแหล่งท่องเที่ยว ส่วนการนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการที่กรุงเทพฯ เป็นอีกทางเพื่อการศึกษาเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่าการปกป้องแหล่งท่องเที่ยวไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของชุมชนแต่เพื่อทุกคน โดยผลิตภัณฑ์ต้นแบบทั้งหมดได้ยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาส่งมอบให้กับชุมชนเจ้าของภูมิปัญญาเพื่อนำไปต่อยอดผลิตภัณฑ์ต่อไป ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อผลิตและจำหน่ายจริง" หัวหน้าโครงการกล่าว

ด้าน **จิระ จิระประวัติ ณ อยุธยา** หัวหน้าทีมนักออกแบบ

ในโครงการ กล่าวว่ จากที่ได้เข้าร่วมโครงการและได้พบเจอกับชาวบ้าน ทำให้ได้เห็นถึงศักยภาพที่มีของชาวบ้าน ทั้งยังได้รับรู้ถึง

ชมนิทรรศการผลงานจากมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรม เชียงแสน-น่าน

ตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา ทำให้เข้าใจชุมชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ชาวบ้านมีทักษะดีมากเก่งในการทำเครื่องมือหรืองานเย็บปักถักร้อยตนและที่มนักออกแบบ 5 คน ได้นำมรดกวัฒนธรรมมาดีไซน์เป็นผลงานให้สามารถใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวัน อาทิ กระเป๋ามอนอิง เครื่องประดับเครื่องสักการะ แก้วน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ ได้สร้างสรรค์การแสดง Legend Of Chiang Saen โดยนักแสดงเป็นเด็กและเยาวชนที่มีพื้นฐานการแสดงกลองสะบัดชัยของภาคเหนืออยู่แล้ว ผ่านการอบรมจากวัดท่าเดื่อ ผลงานนี้ช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้การท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น

สำหรับ 10 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่คัดสรรมาให้ชม ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์จากเมืองเก่าเชียงแสน 5 รายการ ได้แก่

กระเป๋าตาข่ายดีไซน์เก๋จากภูมิปัญญาคนริมน้ำโขง

1.หมอนอิงและกระเป๋า ลวดลายสวยงามน่ากในชวงเวลาเช้าและกลางคืน ซึ่งมาจากแสงของพระอาทิตย์ที่กระทบกับน้ำโขง โดยวัตถุดิบคือผ้าไหมที่ทอโดยชุมชนบ้านสันธาตุ อ.เชียงแสน ซึ่งเป็นชุมชนผ้าไหมที่ใหญ่ที่สุดใน จ.เชียงราย 2.ภาสร วารี ผลิตภัณฑ์จากปางควายเวียงหนองหล่ม อ.แม่จัน ซึ่งเป็นกบเหลารูปตุ๊กตาควายทำขึ้นจากหนังเทียม สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรหากไม่รู้จักรักษาจะหมดไป เพราะในบริเวณเวียงมีชาวบ้านมาทำเกษตรในที่ดินสาธารณะและใช้สารเคมี

3.เสื้อผ้าปักลายสุนัข หรือลายดินหมาของชาวอ้าวเมี่ยน ซึ่งชาวเมี่ยนนั้นมีความผูกพันกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน มีการปลูกต้นตองสาคนภูเขารักษาระบบนิเวศของน้ำ 4.กระเป๋าสะพายจากอวนของชุมชนริมโขงที่บางส่วนได้เลิกทำประมงเพราะสายน้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลง แรงบันดาลใจในการนำลวดลายต่างๆ มาถักด้วยไหมพรมเทคนิคเดียวกับการถักอวนที่ทั้งแข็งแรงและสวยงาม และ 5.เครื่องสักการะล้านนา เมื่อความศรัทธานั้นมีความหมายต่อวิถีชีวิต จากการนำเครื่องสักการะดอกไม้สดไปสักการะเจดีย์ในเมืองเก่าเชียงแสนเพื่อปลูกให้โบราณสถานกลับมามีชีวิตสู่การประดิษฐ์เป็นเครื่องสักการะไม้ที่ซ็อกกลับไปให้พระที่บ้านได้

ส่วนเมืองเก่า 5 รายการ ได้แก่ 1.แมงหมาเตีาคาเรเตอร์สำหรับเมืองเก่า นาน ที่เมื่อไปวัดพระธาตุแช่แห้งหากเสี่ยงเซียมซีได้ใบไม้ดีจะนำไปฝากไว้กับแมงหมาเตีานี้ แตกต่างจากที่วัดอื่นๆ 2.เครื่องประดับดาวเมืองน่าน หรือที่เรียกว่าดาวขอบดิ่งในแบบล้านนา เป็นดาวประจำวันเกิดของเมืองน่าน เครื่องเงินถือเป็นภูมิปัญญาหนึ่งที่สำคัญของชาวน่าน 3.เสียงแห่งน่าน เครื่องเป่าเซรามิก ดีไซน์มาจากใบหน้าของคัศกูมาร เครื่องเป่านี้เป็นการผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบบ่อสวก ซึ่งเป็นรูปแบบโบราณ มีการเจาะรูที่ตาเพื่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างออกไปเพราะ

4.มาลา นาดี วารี น้ำน่าน จากประเพณีการแข่งขันเรือของชาวน่าน เปรียบเสมือนการสักการะพระแม่คงคา มีการออกแบบหมวกที่อิงลายมาจากหัวเรือให้นักท่องเที่ยวได้สวมใส่ป้องกันความหนาว และ 5.เครื่องสำอางจากโก ที่มาจากสาหร่ายแม่น้ำในเขตเมืองเก่า นาน สะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ อีกทั้งยังมีรสชาติเฉพาะถิ่น และมีสรรพคุณในการบำรุงผิวพรรณ การันตีจากงานวิจัยของ ม.แม่ฟ้าหลวง

อยากรู้ว่าวัฒนธรรมชูชีวิตธรรมชาติ และสร้างสีสันความมีชีวิตชีวาให้กับผู้คนได้อย่างไร มาหาคำตอบในนิทรรศการ.